

Ks. Zbigniew Niemirski, Radom

ŚRODKI SPOŁECZNEGO PRZEKAZU W SŁUŻBIE GŁOSZENIA SŁOWA

Wstęp

Od siedemnastu lat mam to szczęście i zaszczyt należeć do grona bliskich współpracowników bp. Edwarda Materskiego w obszarze, który wiąże się z wykorzystaniem w dziele ewangelizacji środków społecznego przekazu.

Choć to trudne i poniekąd niezręczne, a myślę tu o ocenianiu biskupa, muszę powiedzieć, że bp Edward Materski nigdy nie okazywał tego, co dziś bywa nazywane „parciem na szkło”, ale z drugiej strony zawsze pokazywał tę odwagę – tak potrzebną dziś Kościołowi – sięgania po środki masowego przekazu i wprzęgnięcie ich w dzieło ewangelizacji.

O ile pierwsze lata po objęciu władzy w diecezji związały się z okresem stanu wojennego, a potem smutnych i siermiężnych lat 80. – a to wiązało się także z bardzo nikłą możliwością sięgania po media w duszpasterstwie – to lata po upadku komunizmu stworzyły nowe szanse i te bp Materski wykorzystał w sposób maksymalny. Można śmiało rzec, że podjął dzieło i zadania, jakie Kościołowi i jego pasterzom wyznaczył dekret o środkach społecznego przekazu „Inter mirifica” Soboru Watykańskiego II.

Warto w tym miejscu przytoczyć kilka tez z tego dokumentu:

1. Kościół jest świadomy tego, że orędzie Ewangelii powinien nieść światu również przy pomocy środków społecznego przekazu.
2. Kościół powinien uczyć właściwego korzystania ze środków społecznego przekazu.
3. Kościół ma naturalne prawo do używania i posiadania wszelkiego rodzaju środków społecznego przekazu, o ile są konieczne lub pomocne w chrześcijańskiej działalności wychowawczej i w każdej jego pracy podejmowanej dla zbawienia ludzi.

I warto te tezy dopełnić cytatami:

„Zadaniem zaś biskupów będzie czuwanie nad tego rodzaju sprawami i przedsięwzięciami we własnych diecezjach i popieranie ich, w miarę jak służą apostołstwu publicznemu, koordynowanie ich, nie wyłączając dzieł prowadzonych przez zakony *wyjęte*” (nr 20).

„Jest rzeczą wprost niegodną synów Kościoła, by beczynn timer patrzyli jak przepowiadanie słowa zbawienia krępowane jest trudnościami technicznymi i wydatkami – co prawda olbrzymimi – które związane są z tymi środkami. Dlatego też święty Sobór zwraca uwagę, że obowiązkiem ich jest utrzymywanie i wspomaganie katolickiej prasy,

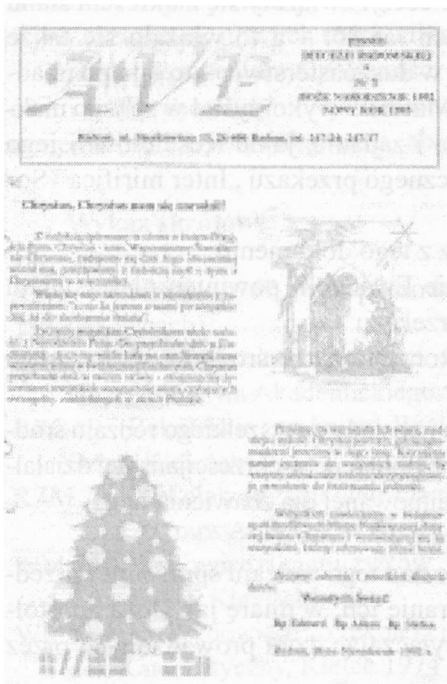
czasopism, przedsięwzięć kinematograficznych, stacji nadawczych oraz transmisji radiowych i telewizyjnych, których głównym celem ma być rozpowszechnianie i obrona prawdy oraz troska o chrześcijańskie wychowanie ludzkiej społeczności” (nr 17).

1. „Siewca Prawdy” i „**AVE** Pismo Diecezji Radomskiej”

Pierwsza próba stworzenia diecezjalnego pisma pojawiła się już w 1990 r. Diecezja sandomiersko-radomska przygotowywała się wówczas do wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Radomiu. Dla scalenia wysiłków bp Materski reaktywował „Siewcę Prawdy”. Było to czasopismo, które w diecezji sandomierskiej ukazywało się przed II wojną światową, a której wydawanie stało się niemożliwe w okresie komunizmu. Redaktorem okolicznościowego wydania „Siewcy Prawdy” był ks. Jerzy Banaśkiewicz, wikariusz radomskiej parafii konkatedralnej pw. Opieki NMP, wykładowca Wyższego Seminarium Duchownego i duszpasterz akademicki.

Krótko po powstaniu diecezji radomskiej, 25 marca 1992 r. bp Edward Materski powrócił do idei stworzenia diecezjalnego czasopisma. W tym dziele wspomagał go ówczesny kanclerz kurii radomskiej i proboszcz radomskiej parafii pw. Chrystusa Nauczyciela ks. Maciej Pachnik. Odbył się szereg spotkań, także w gronie księży dziekanów. Duszpasterze otrzymali list intencyjny ordynariusza.

Dzieło ruszyło. Pierwszy numer, wówczas dwutygodnika, ukazał się na Boże Narodzenie 1992 r. i Nowy Rok 1993 r., a periodyk otrzymał tytuł „AVE” W gronie redakcyjnym znalazło się grono wolontariuszy – świeczkich i duchownych. W stopce redakcyjnej pierwszego numeru znalazły się następujące osoby: Małgorzata Banaśiak, ks. Jerzy Banaśkiewicz, ks. Hubert Czuma TJ, ks. Wacław Depo, Krystyna Dzierżanowska, Marcin Grzegorzczak, Urszula Grzymska, ks. Marek Janas, Ewa Łomnicka, ks. Stanisław Makarewicz, Stanisław Michalak, Marta Pawlak, s. Anna Reczko, Jan Rejczak, ks. Dariusz Skrok, Krzysztof Starnawski, Barbara Stępień, ks. Jan Szymczyk, s. Józefa Więckowska. W stopce nie znalazły się nazwiska bp. Edwarda Materskiego i ks. Macieja Pachnika. Trzeba tu

Strona tytułowa pierwszego numeru „AVE Pismo Diecezji Radomskiej”

dodać, że od początku, do końca spo-

tkania redakcyjne odbywały się w mieszkaniu ks. Biskupa, a nad całością czuwał ks. Pachnik (w jego mieszkaniu na Plantach odbywał się skład komputerowy).

Pierwsze numery pisma „AVE” drukowane były w drukarni na radomskim osiedlu Planty.

Już od drugiego numeru zmieniał się i pozostał na stałe nowy kształt graficzny słowa „AVE”; zastosowano czcionkę „Cupertino” i powoli stało się znakiem rozpoznawczym **AVE**.

Dystrybucja w diecezji przez cały czas odbywała się przy użyciu własnych środków transportu. Z czasem drukarnia stała się posiadaczem Poloneza Transportera, a potem Volkswagena Transportera. Pojazdy dwa razy w tygodniu wyruszały w trasę objeżdżając wszystkie stolice dekanatów. Od ks. Dziekanów czasopiśmo odbierali poszczególni ks. Proboszczowie. Razem z AVE rozwożono też przeróżne materiały duszpasterskie i pisma Kurii Biskupiej.

Jednocześnie trwały prace nad organizacją diecezjalnej drukarni, która swą siedzibę znalazła na seminaryjnym placu. W jej tworzenie zaangażowani byli dr Jan Rejczak i ks. Artur Hejda. Pierwszy był działaczem antykomunistycznej opozycji, pozbawionym za to zatrudnienia pracownikiem naukowym Wyższej Szkoły Inżynierskiej, drugi – wykładowcą historii Kościoła i wicerektorem seminarium. Sprawę drukarni poprowadził niebawem ks. Jan Chodelski, późniejszy dyrektor Domu Księży Seniorów, a obecnie proboszcz parafii Wierzbica. W drukarni pracowali bracia Wiesław i Krzysztof Orzechowscy. Z czasem dołączył do nich Robert Kocur.

By pismo mogło być na czas przygotowane, odpowiednio złożone i zapakowane, potrzeba było grona osób. To zadanie, od zaistnienia diecezjalnej drukarni, przez cały czas spełniali alumni.

Po roku dwutygodnik przekształcił się w tygodnik. Jednocześnie pojawiła się w nim informacja, że w diecezji rusza rozgłośnia: Radio AVE.

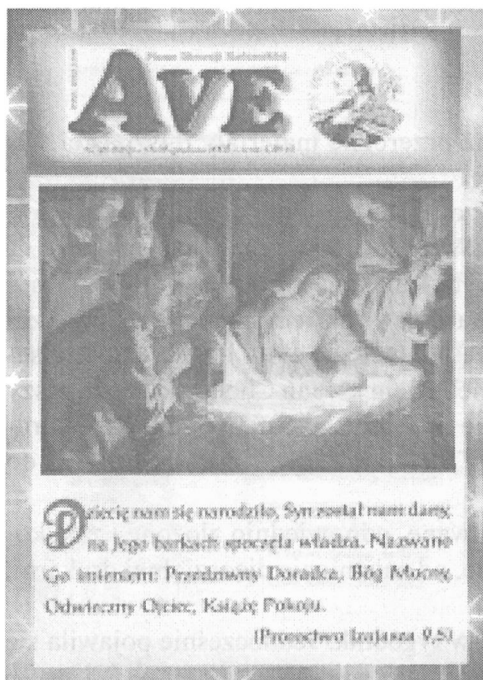
Od drugiego numeru pisma
w tytule zastosowano
czcionkę „Cupertino”

Od jesieni 1994 r. pracę nad komputerowym składem „AVE” i redagowaniem nadsyłanych materiałów podjęła Marta Deka, dziś dziennikarka radomskiej redakcji „Gościa Niedzielnego”. S. Anna z zespołem dbała o korektę pisma. Z czasem do zespołu dołączyła Krystyna Piotrowska, która redagowała stronę dla dzieci. Dziś pracuje jako dziennikarka „AVE Gościa Radomskiego”

Komputerowy skład tygodnika zmieniał też z czasem swą siedzibę. Gdy ks. Pachnik został proboszczem fary, kościoła pw. św. Jana, tam też przeniósł się skład komputerowy. Kolejną siedzibą były pomieszczenia w gmachu przy ul. Sienkiewicza 13; potem miejscem składu stał się budynek przy ul. Waryńskiego 4. Ko-

Wydanie na Boże Narodzenie 1993 r. ogłaszało, że rusza diecezjalna rozgłośnia, Radio AVE. Jednocześnie periodyk stawał się tygodnikiem

Wydanie na Boże Narodzenie 2005 r. posiadało kolorową okładkę

lejną siedzibą stały się pomieszczenia przy ul. Prusa 6.

Diecezjalny tygodnik „AVE” ukazywał się do połowy kwietnia 2006 r. Po kilku latach rozrósł się z 16 do 24 stron objętości. Technicznie był dwukolorowym pismem, a ta idea wiązała się z minimalizowaniem kosztów i niskim kosztem czasopisma. W ostatnich miesiącach istnienia tygodnika okazjonalnie drukowane były kolorowe okładki.

Z czasem skład redakcyjny ulegał drobnym zmianom. Redaktorem naczelnym pisma został ks. Zbigniew

Niemirski – wcześniej współpracujący z „AVE” W prace redakcyjne zaangażowały się: Alicja Gielniewska i Danuta Medyńska.

Z woli bp. Zygmunta Zimowskiego od 16 kwietnia 2006 r. tygodnik „AVE” został włączony w sieć siedemnastu regionalnych wkładek regionalnych tygodnika „Gość Niedzielny”. Redakcję tworzą trzy osoby: ks. Zbigniew Niemirski – dotychczasowy redaktor naczelny tygodnika „AVE” – dyrektor oddziału regionalnego oraz dziennikarki: Marta Deka i Krystyna Piotrowska.

2. Radio AVE

Medialne przyspieszenie w roku 1993 było ogromne. Bp Materski podjął starania o utworzenie diecezjalnej rozgłośni. Szansą na jego stworzenie było przyznane pasmo: 71,99 MHz. Tutaj niezawodnym współpracownikiem i człowiekiem, który wziął na siebie prawną stronę był ks. Maciej Pachnik (z wykształcenia prawnik). Dyrektorem, a zarazem organizatorem rozgłośni został ks. Marek Janas, wówczas duszpasterz akademicki, a dziś proboszcz parafii Stromiec. Siedzibą radia stała się część gmachu Wyższego Seminarium Duchownego.

Rozgłośnia ruszyła w Boże Narodzenie 1993 r. Radio AVE było pierwszą rozgłośnią regionalną w Radomiu. Dopiero potem pojawiło się Radio Radom.

Studio Radia AVE w pierwszych tygodniach nadawania było jeszcze w stadium organizacji. Nie było jeszcze podziału na studio emisyjne i studio nagrań. Codzienna Msza św., sprawowana o godz. 18.00, celebrowana była w kaplicy seminaryjnej.

W ramówce radia były konferencje i wykłady, które głosili wykładowcy seminarium oraz pracownicy Kurii i jej agend. Z czasem pojawiły się programy przygotowywane przez duszpasterzy i katechetów z grupami uczniów.

W pierwszym okresie działalności ks. Janasa wspierali ks. Piotr Jaworski, filipin, dziś pracujący we Włoszech oraz ks. Dariusz Rot, dziś wykładowca śpiewu i muzyki kościelnej w radomskim seminarium. Swe pierwsze dziennikarskie szlify zdobywali Elżbieta Warchoń, Beata Falińska i Radosław Mizera. Wszyscy pracują dziś w Radiu Plus Radom.

Imponująco wygląda lista pracowników i współpracowników Radia AVE: Grażyna Marek, Piotr Wólczyński, ks. Arkadiusz Bieniek, Dorota i Tomasz Kucowie, Witold Manowski, Krzysztof Łaszanowski, Dariusz Strzelec, Paweł Dycht, Wojtek Pacholec, Paweł Oracz, Wojtek Kowalczewski, Andrzej Prusiński, Dominik Lipka, Norbert Mizera, Tomasz Kądziera, Kinga Goliasz, Anna Zimka, Agnieszka Wiosna, Anna Kulik, Anna Król, Alicja Gielniewska, Anna Kowalczyk, Anna Drela, Mariusz Turczyk, Olimpia Turczyk, Grzegorz Rot, Wojciech Skurkiewicz, Maria Skurkiewicz, Małgorzata Podlewska, Dariusz Osiej, Sylwia Chrzastek, Elżbieta Kogut-Orłowska, Anna Sołśnia, Dariusz Janik, Mirosław Wąsik, Artur i Jolanta Janiak, Grzegorz Pieniacy, Marcin Dąbrowski, Mariusz Wiczorek, Sebastian Jeziorny, Anna Kolasińska, Bernadetta Skórnicka, Rafał Korycki, Robert Kolasa, Sylwia Sobolewska, Michał Kopycki, Anna Olender, Paweł Wojnowski, Piotr Wojnowski, Grze-

gorz Cwyl, Monika Nowakowska, Paweł Nowakowski, Katarzyna Dziuba-Kubicka, Kamila Opala, Radosław Tusiński, Leszek Kiraga, Michał Walczyk, Ewa Miłkowskas, Tomasz Magnowski, Katarzyna Piechota, Beata Sikorska-Adamczyk oraz siostry zakonne: Barbara, Zofia i Teresa.

Cykliczne audycje ks. inf. Jerzego Banaśkiewicza, dziś proboszcza radomskiej parafii pw. św. Teresy i wykładowcy w seminarium, doczekały się czterech książek opublikowanych w diecezjalnym Wydawnictwie AVE, a noszących ten sam tytuł, co radiowy cykl: „Światło i sól – Ewangelia dziś”

Stałym współpracownikiem był – i pozostał nim do dziś w Radiu Plus Radom – ks. Hubert Czuma. Obok niego od początku na antenie z okazji cyklicznych audycji i różnych okoliczności gościł – i gości także w Radiu Plus – ks. Zbigniew Niemirski. Tenże, jako biblista – przygotował cykl komentarzy do poszczególnych rozdziałów całej Biblii. Codzienne przez kilka lat każdego dnia czytano jeden rozdział poprzedzony wprowadzeniem biblisty. Te audycje doczekały się trzech tomów noszących ten sam tytuł, co cykl radiowy: „Biblia – lectio continua” Na druk czeka jeszcze jeden tom. Kolejni stali współpracownicy to księża Dariusz Skrok, liturgista i Artur Lach, duszpasterz rodzin.

Po ks. Janasie drugim dyrektorem rozgłośni został ks. Mirosław Bujak, dziś misjonarz w Kamerunie. A kolejnymi zastępcami szefa byli księża: Marcin Andrzejewski – dziś misjonarz w Kamerunie, Piotr Jaśkiewicz – dziś proboszcz parafii pw. Świętej Rodziny w Radomiu, Szymon Mucha – dziś proboszcz parafii w Wysokim Kole i Lech Gralak – założyciel i dyrektor zespołu „Oratorium”

Ks. Bujak przeprowadził szereg zmian związanych z rosnącymi wymaganiami technicznymi. Nastąpiła też zmiana częstotliwości i Radio zaczęło nadawać na 90,7 MHz (dziś na niej nadaje Radio Plus Radom). Radio weszło też w przestrzeń Internetu.

Istniejące inne rozgłoszenie regionalne stawały też Radio AVE w sytuacji konkurencji i starań o pozyskiwanie słuchaczy.

Jesienią 2001 r. wicedyrektorem Radia AVE został ks. Jacek Wieczorek, który wrócił z Rzymu, gdzie na Uniwersytecie Salezjańskim studiował media. Rok później ks. Wieczorek został dyrektorem rozgłośni – dziś szefuje Radiu Plus Radom.

Nalepka reklamowa
Radia AVE

3. Czytanki i rekolekcje

Mimo rozszerzającego się wciąż wpływu publikatorów, wciąż ważnym głosem Kościoła pozostaje ambona. I w tym kontekście głoszenie Słowa Bożego w ten sposób można śmiało włączyć w przestrzeń środków społecznego przekazu.

W tym wymiarze bp Edward Materski wykazał – i wciąż wykazuje – ogromną aktywność. Od niemal dwudziestu lat cztery razy w roku ukazują się książki przy-

Okładka czytanek majowych z 1998 r.

Okładka rekolekcji wielkopostnych z 2006 r.

Okładka czytanek majowych z 2007 r.

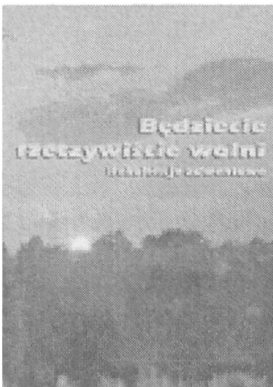
gotowywane pod jego redakcją. Są to: konferencje wielkopostne, czytanki majowe, czytanki październikowe i konferencje adwentowe. Jest to więc w sumie kilkadziesiąt tomów.

Bp Edward przygotowuje ich tematykę, a ta wiązała się i wiąże bądź z ważnymi dokumentami Kościoła, bądź z aktualnymi problemami, którymi żyje wspólnota wiernych. W przypadku konferencji rekolekcyjnych – wielkopostnych i adwentowych – publikacje posiadają kilka cykli: dla dzieci młodszych i starszych, dla uczniów szkół średnich, dla studentów i dorosłych.

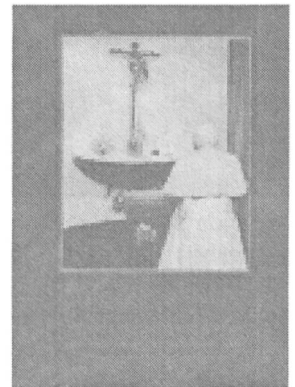
Do przygotowywania konferencji i czytanek byli i są zapraszani księża, siostry zakonne i świeccy. To grono – na przestrzeni minionych lat – kilkuset osób.

Czytanki i rekolekcje redagowane przez bp. Materskiego docierają do szeregu diecezji w całej Polsce. O przesyłanie ich zwracają się także duszpasterze za granicą – na przykład w Anglii.

Jest tutaj także pewien stały element: bp Materski wciąż pamięta o Polakach mieszkających na Wileńszczyźnie i na Białorusi.

Okładka rekolekcji adwentowych z 2008 r.

Okładka czytanek październikowych z 2007 r.

Zakończenie

Powyższy referat to tylko szkic do obszernej książki. Drobną podpowiedź do badań, które mogą i winny zaowocować obszerną specjalistyczną publikacją. Nie zostały tu podjęte wszystkie elementy. Ciekawym przyczynkiem byłaby prezentacja ogłoszeń bp. Edwarda Materskiego dla księży tytułowanych „Pro memoria”. Kolejnym materiałem źródłowym są numery periodyku dla katechetów, który ukazywał się pod tytułem „Forum Katechetów”, miał swą redakcję i poruszał zagadnienia ważne dla tej grupy osób pracujących w naszej diecezji.

Przywołując postacie związane z audycjami w Radiu AVE pominąłem osobę bp. Edwarda Materskiego. To świadomy zabieg. Twórca mediów w naszej diecezji od początku był obecny na antenie. Zaczął też prowadzić cotygodniowy cykl komentujący bądź niedzielne czytania Mszalne, bądź szczególnie ważne wydarzenia. Uzbierało się tych audycji sporo ponad pół tysiąca. To też materiał na osobną książkę. Ale chcę zakończyć powyższy wykład słowami, którymi bp Edward Materski niezmiennie kończy swe audycje: Dziękuję za wysłuchanie.

Ksiądz Biskup Edward Materski